
**ВОЕННА АКАДЕМИЯ
„ГЕОРГИ СТОЙКОВ РАКОВСКИ”**

РЕЦЕНЗИЯ

**от д-р Николай Димитров Слатински,
професор в катедра „Национална и международна сигурност“,
факултет „Национална сигурност и отбрана“,
Военна академия „Г.С. Раковски“**

на дисертационен труд
за присъждане на образователната и научна степен „доктор”
в професионално направление 9.1. „Национална сигурност“,
Научна специалност „Военнополитически проблеми на сигурността”

Автор на дисертационния труд: Енчо Лазаров Енчев

Тема на дисертационния труд: „Модел за ефективно управление на частната охранителна дейност на територията на Република България“.

Научен ръководител: доц. д-р Стефко Илиев Смоленов

София, 2018

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем

Дисертационният труд на **Енчо Енчев** „Модел за ефективно управление на частната охранителна дейност на територията на Република България“ разглежда особено актуален и много интересен проблем - за организацията и управлението на частната охранителна дейност у нас. Той е направил смислен анализ с ценни изводи и препоръки, свързани с усъвършенстване на корпоративната сигурност. Изследваният проблем засяга приоритетни аспекти и акценти на съвременната корпоративна сигурност в динамичната национална и глобална среда за сигурност. Още повече в условията у нас - на Преход към ново състояние на държавата, икономиката, културата и сигурността. Състояние, което изглежда все по-трудно достижимо. Първа жертва и непосредствен потърпевш в този перманентен Преход е нашата икономика. Всяко предприятие, фирма, организация, дружество, каквато да е собствеността му, се сблъсква у нас със стратегическо предизвикателство - да създаде собствена система за производство на сигурност за неговите цели и стратегия, за неговия производствен цикъл и ресурси. И това трябва да се прави в условия *на свиване на ролята на държавата; на постепенно префокусиране* на нашата система за национална сигурност към рискове, опасности и заплахи, свързани с *обществото и обикновените граждани*, често за сметка на сигурността на *държавата*. Всяка от засегнатите в този труд проблемни сфери е актуална и дисертабилна, а това, което имаме като резултат е успех за автора. Очертана е реалността у нас в корпоративната сигурност. В дисертацията е постигната нейната цел, доказана е работната хипотеза. Основните изследователски задачи са много ясно формулирани и успешно решени, като тяхното количество, и по-важното, тяхното качество говорят за продуктивно съчетание на амбиции и способности у докторанта.

2. Обща характеристика и структура на дисертационния труд

Дисертацията има осмислена структура. Дисертантът познава областта, над която работи, има свои идеи, базирани на креативно мислене и податки

на научен подход, спомогнали му да напише разработка, която е защитима като самостоятелен труд и полезна за онези, които тепърва навлизат в тази област или работят в нея на изпълнителско и дори на управленско ниво.

Избраната за дисертационния труд стегната и ясна структура позволява цялостно разкриване на съдържанието на научната темата. Работата е в обем 289 страници, 31 фигури, 17 таблици, 10 графики и 103 източници на информация. Основният текст включва увод, три основни глави, общи изводи и препоръки, заключение, научни и приложни приноси, научни публикации, свързани с дисертационния труд, библиография и списък с приложенията. Формулирани са според научните изисквания и стандарти целите, обектът, предметът, основните задачи и главната работна хипотеза.

Докторантът използва отговорно и критично литературата, която цитира и е ясно докъде са неговите мисли и откъде започват привлечените идеи. Той е осведомен по тематиката на своя труд. Тази негова осведоменост го е тласнала да даде вижданията си по един несъмнено много сериозен въпрос.

Енчо Енчев пише по тема, която страда от аналитичен дефицит. *Едни автори* идват в нея от практиката и им липсва научното знание, така че те мислят, че правят наука като използват нечии разработки. *Други автори* са навлезли в науката, но нямат практически опит и написаното от тях често е неприложимо в практиката. *Трети автори* са свързани със спецслужбите, продължават на новото поприще със старото идейно съзнание и пренасят своя „спец“ опит в това поприще. Те заемат местата на кадърни хора, които знаят, че фирмената сигурност не е замяна на букви – от НРС на ФРС и от НСС на ФНС, а е **коренно различна дейност**. Има *четвърти тип автори*, съчетаващи стойностна наука с реална практика. Те са творците, от които корпоративната сигурност има нужда. **Енчо Енчев** е представител на тази група и дисертацията му е личният му принос и в теорията, и в практиката.

Работата на **Енчо Енчев** тества всяка разсъждение, всяка идея и теза с примери от практиката. Тя впечатлява с това, че докторантът разсъждава

не формално и шаблонно, а с търсене на актуалност и адекватност. Вижда се желание да работи с научен инструментариум и да се базира на езикова култура. Той съизмерва плюсове и минуси, дава обективната картина, дори посочва ред оставащи поне засега за осмисляне, а поради тази причина - и сравнително уязвими места в собствените си тези и идеи, анализи и изводи.

Нека минем по текста на работата. Още уводът е заявка за сериозно научно усилие. Той е смислено начало на този труд и макар като всеки Увод да може да бъде допълнително подобрен, и в този вид той е качествен – с изведени актуалност, цел, обект, предмет, основни изследователски задачи и работна хипотеза - *„Ако се усъвършенства нормативната база и се приложи ефективен модел за управление на частните охранителни компании в България, значително биха се повишили ефективността и качеството на частните охранителни услуги.“* Уводът успява да спечели и вниманието, и доверието на читателя и да го направи свой съмишленик.

Първа глава *„Историческо развитие на частната охранителна дейност в република България през периода 1925 година – 2017 година Характеристика, понятие и задачи на частната охранителна дейност“*, както се вижда от названието ѝ, съдържа повече история, отколкото анализ. Доколкото тази тема не е била обект (или поне има малко подобни примери, при това в ранните години на Прехода, когато и времената, и разбиранията бяха други - такива са моите наблюдения) на сериозни монографии и дисертации, то усилията на автора са дали позитивен резултат - систематизирана и хронологизирана е значителна информация. Невинаги са ясни критериите, по които тя е била селектирана, има усещане, че е базирана на това, с което авторът разполага, а би могло той да се порови допълнително – не за да повиши качеството на своя труд, но да го снабди с пълнота, да му придаде завършеност. Но и онова, което е включил не е малко, то позволява да се схванат контурите на процеса и да се разбере, че частната охранителна дейност не възниква след 1989 г. на

празно място, тя има своя предистория – както от царско време, така и по времето на социализма (с всичките условности тогава). Друг е въпросът дали и доколко е налице приемственост, могат ли да се изведат определени традиции. Вярно, авторът прави усилия в тази посока, които очертават определени изводи, но те за творческото му ниво са в някаква степен недостатъчни като системност и задълбоченост. Но, ако продължа с разсъжденията си в този дух, рискувам да се покажа като краен максималист по отношение на целите и средствата на тази наистина чудесна дисертация. Ето защо само ще обърна внимание, че Първа глава обхваща обширен исторически период, изводите от нея са за периода след 1989 г. Ако авторът не бе натрупал толкова материал и знания в исторически аспект за процеса, той би могъл да се ограничи в тази глава за периода след 1989 г. Сега се е получило като в играта „*Двама са малко, трима са много*“. Ако ще се адресира периодът след 1925 г., то материалът е малко, а ако ще се адресира периодът след 1989 г., то материалът е много.

Втора глава „*Организация и управление на ЧОД на територията на Република България*“ анализира на дейността на различните организации, занимаващи се с частна охранителна дейност. Когато иде реч за „*различни*“ организации, би било добре да се поясни в какво се състои различността – от гледна точка на нормативна уредба, дейност, финансиране, управление, състав, освен че те са формално различни. Аз и един асистент в катедрата сме различни хора, но ние вероятно имаме и други различия, породени от длъжностите, отговорностите, правата и задълженията. Като цяло авторът така твори - пропуска ред детайли, защото разчита на читател, който е компетентен поне колкото него по темата. Въпросът е, че разработката има и образователна цел, написаното трябва да следва строга логическа линия, да се опира на знания, които макар да изглеждат общоизвестни, може би не са такива. Без включване на тези знания от една страна е трудно да се прецени доколко тезите и идеите на автора са лично негови, а от друга,

затруднява се оценката за верността на постулатите, на които той се опира. Накратко, това, че дисертацията има практическа насоченост, т.е. говори за реалния живот, за случващото се у нас в изследваната област, не бива да подценява факта, че това е научна разработка, а тя е специфичен жанр със свои закони и канони, норми и стандарти, доказуемост и верифицируемост.

Разбира се, макар погледнато от високата камбанария на кабинетността и „правенето на наука“, да има още какво да се желае от Втора глава, тя е един заслужаващ адмирации успех на сова автор. За подобна констатация стига „само“ направеното изследване на водещите компании, занимаващи се с частна охранителна дейност у нас за периода 2012 г.- 2014 г. Донякъде е за съжаление, че това е период, който при динамиката на процесите в страната и интересите на конкретни личности в управлението на държавата през последните години към този бранш, остава малко в миналото; ако имаше данни за периода 2015 г. – 2017 г., дисертацията би спечелила от актуалност. Но е безспорна нуждата от „мениджмънт над охранителния състав с оглед концепционално приближаване до европейските практики.“ Авторът много добре е посочил какво у нас е все още далеч от онова, което се прави (и регламентира) в Европа. Но и така е понятно, че нашата частна охранителна дейност трябва да се европеизира – нормативно, и ценностно, социално и кадрово, като излъчване на работещите в тази сфера. У нас бе постигнато не малко по отношение на частната охранителна дейност, ала видът и манталитетът на част от представителите ѝ невинаги е естетичен.

Авторът показва умения да отсява „зърното от плевата“, незначителното от същественото. Достатъчно е да видим само онези, т.нар. „същностни въпроси“, свързани с приближаването на частната охранителна дейност и нас към Европейския модел на частните услуги за сигурност. Тук има ниво на вникване проблема и на експертност в изказа, които впечатляват. Той очевидно много е размишлявал над темата, „гори“ от желание да бъде чут и кой знае – може би тази негова дисертация да ву помогне в желанието да

бъде полезен за развитието на частната охранителна дейност в България. Достатъчно е само да се прочетат онези негови идеи и мисли по отношение преодоляването на съществените пропуски в нашето законодателство, които водят до разминаване, понякога драстично и нерядко драматично с добрите практики и съвременните европейски тенденции. Списъкът от предложения тук е сред силното в неговата дисертация. Горчив е изводът му: *„За съжаление, качеството на охранителната услуга има съществена икономическа детерминираност и не зависи само от ръководителите на ЧОФ, а от редица обстоятелства, като нелоялна конкуренция, наличие на субекти на ЧОД в зоната на „сивата“ икономика, неблагоприятна икономическа конюнктура и др. Във връзка с това е правилно да се търси „златното сечение“ между цената на предлаганата услуга за сигурност и охрана на съответните клиенти и възнагражденията на частните охранители. Това всъщност е и една от основните предпоставки за повишаване на социалния престиж на професията частен охранител.“*

Трета глава *„Управление на частни компании, осъществяващи чод на територията на Република България и модели на иновативни решения за оптимизация на бизнес процесите“* е ключовата в изследването. Тя прави разработката от добра публикация по проблема в добра дисертация. В нея се дават резултатите от емпирично изследване по метода на експертните оценки за изучаване на състоянието на частната охранителна дейност у нас и се очертават възможности за оптимизиране на управлението ѝ - преди всичко с промени в нормативната база, регулираща сектора, както и чрез въвеждане на ефективни и иновативни структурни и управленски модели.

Това проучване е изключително полезно, то е своеобразно „украшение“ на дисертацията. Обикновено докторантите строят някаква теория, правят свои предположения, предлагат модели, но това са основно техни домисли и дори понякога спекулации (в позитивния смисъл на тази дума). Докато авторът постъпва различно – той прави едно съвсем прилично и издържано

по критериите на провеждането, експертно проучване, като е проявил вещина в подбора на експертите и въпросите, и в анализа на отговорите. Той откроява проблеми, с които се сблъскват фирмите, занимаващи се с частна охранителна дейност у нас, особено в условията на постоянни кризи с най-разнообразни проявления. За тези фирми подобни проблеми са като изпитания, поставящи ги нерядко пред дилемата да бъдат или да не бъдат. Прави впечатление солидността и трезвостта, с които в тази дисертация са дадени редица съществени препоръки, които са илюстрация за едно много сериозно отношение и направо отлично познаване на проблемите на ЧОД.

За мен е приятна изненада, че авторът в някои тези и препоръки адаптира в проблемното поле на корпоративната сигурност мои твърдения и разсъждения, адресирани към по-широката област на националната сигурност. Отлично запознат със сложните условия, в които осъществяват дейността си и оцеляват частните охранителни фирми, авторът е отишъл и много по-далеч и в много по-голяма дълбочина на творческите си търсения и написаното е негов личен принос в теорията и практиката на ЧОД. Той е успял да представи възможна визия, мисия, идентификация на бизнеса, ръководни принципи и основни ценности на компания, осъществяваща ЧОД. Изследвал е също на наистина респектиращо ниво възможността за оптимизиране на процеса за създаване на продукти/услуги при ЧОД чрез генериране и пресяване на идеи, разработване и тестване в пазарни условия на маркетингова концепция и стратегия. С други думи, това е една отлична глава, нещо като своеобразен връх в работата и сама по себе си е годна за публикуване като самостоятелна и много полезна научна статия.

Специално ще отбележа модела, предложен в тази глава – Модел на изпълнение / реализация на продукта / услугата в ЧОФ, включващ Модел на ефективна система за мотивация и възнаграждение на персонала в ЧОФ и Модели на иновативни решения за оптимизация на бизнес процесите в компаниите, осъществяващи ЧОД на територията на Република България.

Моят съвет е да проследи най-последното развитие на регламентацията на ЧОД и да направи някаква оценка как това развитие, ако промените станат нормативен акт и факт, ще се отрази на неговите виждания, идеи и модели.

Заключението като цяло отговаря на изискванията за една дисертация и на очакванията на всеки съпричастен читател. Има какво да се подобри и в него по същество, за да не повтаря Общите изводи, но и така то е много адекватно представяща същественото в труда и се вписва добре в работата.

Общите изводи се нуждаят от прецизиране и допълване. Те могат по-убедително да представят всичко, което работата съдържа. Тя заслужава по-добре структурирани и по-изчерпателно представящи я Общи изводи.

Дисертацията е снабдена с множество приложения, които илюстрират нейния текст, допълват идеите ѝ, позволяват да се види какво цели авторът и са интегрална част от нея, в някакъв смисъл са практическата ѝ същност.

И така, ако обобщя – цялата работа е написана е с мисъл и смислено, тя е впечатляващ резултат за своя автор и говори категорично, че в науката за корпоративната сигурност работи перспективен автор, способен да измине наистина дълъг и успешен път като креативен творец и способен експерт.

Не, че дисертацията е без дефекти, но това, което е направено е все пак много, добро и стойностно, че слабостите не пречат на четенето, а дори в някаква степен се възприемат позитивно, като очертаване на възможности за растеж, за трупане на опит. **Енчо Енчев** е намерил себе си в съчетанието между науката и практиката и трябва да продължава да върви по този път.

3. Характеристика на научните и научно-приложните приноси в дисертационния труд. Достоверност на материала.

Критичната самооценка за достиженията в дисертационния труд **Енчо Енчев** е обобщил в следните 3 научни и 3 научно-приложни приноси:

Научни приноси:

1. В изследването е добавено ново знание и са идентифицирани съществени нови страни на частната охранителната дейност, като е дадено

комплексно, всеобхватно и теоретично обосновано авторово определение на понятието „частна охранителна дейност“, предложени са оригинални дефиниции на понятията „лице за контакт“ и „лице, отговорно за изпълнение на договора“.

2. По нов начин и с допълнителни аргументи е доказано значението на управлението и стратегическо планиране за оптимизиране на бизнес процесите в компаниите, осъществяващи ЧОД.

3. Аргументирано е защитена оригиналната теза, че частния охранителен сектор е елемент от националната система за сигурност.

Научно-приложни приноси:

1. Направена е рамка на ефективна система за мотивация и възнаграждение, като са изведени мотивиращите фактори за персонала на търговското дружество, осъществяващо ЧОД.

2. Създаден е модел на иновативни решения за оптимизация на бизнес процесите, приложим и използваем при практическо реализиране на бизнес-предприятия в сферата на ЧОД.

3. Създадена е конструкция от знания, която може да се използва както за ефективен мениджмънт на ЧОК, осъществяващи ЧОД на територията на Република България, така и за обучение на студенти в бакалавърски и магистърски програми по национална и корпоративна сигурност, докторанти и специализанти в сферата на сигурността.

Като рецензент аз подкрепям формулираните от **Енчо Енчев** научни приноси **1** и **2**: те отразяват коректно получените от него научни резултати. Що се отнася до научно-приложните приноси, аз приемам приноси **1** и **3**.

4. Оценка на научните резултати и приносите на дисертационния труд

Предложеният за рецензиране дисертационен труд и постигнатите в него научни и научно-приложни приноси са лично дело на докторанта. За мен е очевидно, че тези научни и научно-приложни приноси отговарят на

изискванията за изследователски резултати, които се предявяват към една „малка“ докторска дисертация. Тези приноси са следствие от достигнатото от докторанта ниво на „асимилиране“ на идеи и подходи в управлението на корпоративната сигурност и вникване в днешната наука за сигурността, на критично мислене с нелоши експертна култура и интелектуален капацитет.

5. Оценка на публикациите по дисертацията и авторството

Енчо Енчев е представил труда си в четири публикации, както следва:

1. Доклад „Ограничаващи фактори при системи за отдалечено видеонаблюдение“. Международна научна конференция, Висше военноморско училище „Н. Й. Вапцаров“, гр. Варна, 27.03.2015 г.

2. Доклад „Възможни решения за минимизиране на сивия сектор в частната охранителна дейност в Република България“. Научна конференция, ВА „Г. С. Раковски“, гр. София, 20-21.05.2015 г.

3. Доклад „Мястото на частния охранителен сектор в системата за национална сигурност на Република България“. Международна научна конференция, Нов български университет, гр. София, 02-03.06.2015 г.

4. Доклад „Възможности за използване на частния охранителен сектор в борбата и превенцията срещу терористичните заплахи в Република България“. Годишна научна конференция на Факултет „Национална сигурност и отбрана“ на ВА „Г. С. Раковски“, София, 18 - 19 май 2017г.

Посочените доклади са лично дело на докторанта. Нямам информация за тяхното цитиране от други автори. Приемам и четирите публикации. Смятам, че една съществена част от получените в дисертация резултати е отразена в тези публикации и така е осигурена достатъчна достъпност на разработките на докторанта и на резултатите от дисертационния труд.

6. Литературна осведоменост и компетентност на докторанта

Източниците в библиографския списък са цитирани сравнително точно.

Енчо Енчев познава съдържанието на посочените източници, като не само ги цитира, но чрез сравнителен анализ на техни идеи и модели успява

да покаже как те се прилагат в корпоративната сигурност и управлението ѝ. Количеството, а също така и качеството на цитираните литературните източници са ясно свидетелство за научна и експертна култура на автора.

7. Оценка за автореферата

Авторефератът е в съответствие с всички изисквания на Правилника за научните степени във ВА. Той отразява главните положения и научните приноси на дисертационния труд. Състои се от 39 страници и към него е много трудно да бъдат отправени някакви рязко отрицателни забележки.

8. Лични впечатления

Познавам относително бегло докторанта, най-вече от добрите участия в научни конференции и от докладванията за хода на работата над неговия научен труд пред катедра „НМС“. Моите впечатления са, че това е един отговорен млад човек, който се стреми да съчетае науката с практиката си.

9. Критични бележки

Разработката на **Енчо Енчев** е на добро ниво. Включването на критични забележки и препоръки за мен бе направено с вътрешна съпротива. Все пак рецензията едва ли е място за научни спорове. Но ме водеше съзнанието, че подобни забележки и препоръки са част от същината на една рецензия и убеждението, че конструктивната критика към млад учен е стимул за него, а не е присъда. Тези мои забележки не са истина от последна инстанция, а отразяват вижданията ми по обсъжданите в дисертационния труд въпроси.

1. **Енчо Енчев** не е вписал в желаната (от мен) степен корпоративната сигурност в сложната архитектура на различните нива на сигурността и не е открил така, както би ми се искало, нейната синтетична и синергетична връзка с останалите клонове и подклонове на науката за сигурността. Да, това не е било негова приоритетна задача, но корпоративната сигурност е част от науката за сигурността, тя се подчинява на присъщи на нея модели, подходи, закони и норми. Става дума за идентичността, за културата, за връзката сигурност на държавата–сигурност на организацията и сигурност

на организацията-сигурност на индивида, за връзката между общото и частното, за тази спойка-ценност между сигурност и култура – в частност (и най-вече) между сигурност на организацията и организационна култура.

2. **Енчо Енчев** е постигнал много при дисекцията на корпоративната сигурност, но е можел да я разположи повече в контекста и на вътрешната сигурност), пък и на регионалната (а регионът оказва въздействие върху ѝ), европейската (при процесите в ЕС) и глобалната сигурност. В работата се чувства отпечатъкът на тези въздействия върху корпоративната сигурност, но по-периферно, като че България е изолирана от случващото се край нея, а корпоративната сигурност - от случващото с в нея. Донякъде всичко се разглежда само по себе си, в отделно взета сфера, съществуваща сама за себе си и в отделно взета държава, съществуваща като че сама за себе си.

3. **Енчо Енчев** е написал смислена дисертация, но като съвет ще кажа, че реагирането и превенцията днес отстъпват мястото си на нещо, което стои преди тях – на **ранното сигнализиране и прогнозирането**. Там са насочени сериозните научни и експертни усилия, вкл. в корпоративната сигурност. В рисковото общество превенцията е тичане след събитията, изоставане от тях. При неутрализиране на **заплахите** системата се стреми към своевременно справяне с преките посегателства и към съхраняване на способности за **реагиране** чрез ефективно **ре-активно (re-active) действие**. При контролиране на **опасностите** системата се стреми към изпреварващо пресичане на негативните въздействия и съхраняване на способности за **превенция** чрез ефективно **активно (active) действие. превенция**. При управление на **рисковете** системата се стреми към редуциране на ранен етап на вредни ефекти от възможни развития на процесите и изграждане на способности за **ранно сигнализиране**, което да обезпечава ефективно **про-активно (pro-active) действие**. При отговаряне на предизвикателствата системата да се стреми към предотвратяване в зародиш на потенциални разрушителни последици от отдалечени във времето развития на процесите

и изграждане на способности за **прогнозиране**, за да осъществява системно **предвиждане** чрез стратегическо проектиране, сценарийно планиране и дългосрочно поведение, на базата на което да повиши вероятността за даване на позитивен отговор на възможните предизвикателства. Времето от появата на риска до осъществяването му е минимално и ние не трябва да се стремим да гарантираме сигурността, а да управляваме рисковете. Т.е. трябва да действаме по-рано от превенцията. Превенцията е недостатъчна. С това не намалявам достойнствата на тази дисертация, а искам да кажа, че денят на защитата ѝ е последният ден, в който в центъра на вниманието е превенцията, след него трябва да се замислим за **ранното сигнализиране**. Ако докторантът бе чиновник, можеше да се съпротивлява известно време на новото, да остава в света на остаряващите стратегии и политики. Но той е учен и трябва да се надбягва с времето. Сега науката е тази, която с визионерство проправя пътят – в случая на **ранното сигнализиране**.

4. Авторът пише „С ДВ. бр.10 от 30 Януари 2018г. се обнародва нов Закон за частната охранителна дейност, който влиза в сила от 31.03.2018г., но към момента на печат на настоящия Дисертационен труд все още текат разгорещени дискусии, обжалвания и дебати по много от спорните текстове в него.“ Мен като рецензент това виждане не ме удовлетворява. Да, законът е спорен, но дори и лош (да кажем), той е закон. И макар да бе приет на финала на работата над този труд, можеше да стане в някаква степен поне обект на разработката, да се хвърлят мостове от нея към него.

Критиките не поставят под съмнение положителната оценка на труда.

Без да подлагам под съмнение компетентността на докторанта, неговия професионален опит и творческите му амбиции, в името на дискусията и за доизнасяване на някои въпроси в дисертационния труд, бих желал да задам на дисертанта следните четири въпроса с молба за кратки отговори по тях:

1. Къде е мястото на корпоративната сигурност в нивата на сигурността?
2. Каква е връзката корпоративна сигурност - култура на организацията?

3. Как оценява връзката „корпоративна сигурност-вътрешна сигурност“?

4. Ако новият Закон за частната охранителна дейност остане във вида, в който е днес при публикуването му, ще се промени ли нещо радикално в тезите и изводите на автора по главните проблеми в неговата дисертация.

10. Заключение

Дисертацията на **Енчо Енчев** е оформена добре, тя съдържа полезни приложения, важни таблици и схеми, които адекватно илюстрират текста, подпомагат четенето. Цялостното запознаване с нея показва продуктивно продуктивно съчетаване на научната експертиза и професионалния опит.

Дисертацията на **Енчо Енчев**, „Модел за ефективно управление на частната охранителна дейност на територията на Република България“ по замисъл, реализация, обем, съдържание, приноси отговаря на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за неговото приложение за придобиване на образователна и научна степен “доктор” в област на висше образование „Сигурност и отбрана“, професионално направление 9.1. „Национална сигурност“.

11. Оценка на дисертационния труд

Със своите позитивни черти и резултати, с научните и научно-приложни приноси дисертацията на **Енчо Енчев** „Модел за ефективно управление на частната охранителна дейност на територията на Република България” заслужава положителна оценка. Доброто впечатление от този труд ми позволява да предложа на членовете на научното жури да вземат решение за присъждането на **Енчо Енчев** на образователната и научна степен „доктор” по професионалното направление 9.1. „Национална сигурност“ по научната специалност „Военно-политически проблеми на сигурността”.

04 юни 2018 г.

РЕЦЕНЗЕНТ:

проф. д-р Николай Слатински